

وظایف و اختیارات بازرسی

۱- وظایف

- وظیفه کلی بازرسی حصول اطمینان از رعایت و برقراری شرایط زیر است:
- بهره‌برداری بهینه از ذخایر معدنی و عدم اتلاف ذخایر.
- حسن اجرای قانون معادن و آیین‌نامه اجرایی آن.
- رعایت اصول و مقررات فنی و مهندسی و استانداردها.
- برقراری شرایط ایمن در محل‌های کار و رعایت مقررات ایمنی توسط کارکنان.
- حفظ بهداشت محیط کار و کارکنان.
- رعایت موازین زیست محیطی.
- حسن اجرای تعهدات دارندگان مجوز و پروانه عملیات.
- استفاده مطلوب از منابع اقتصادی، نیروی انسانی و توانمندیهای بالقوه کشور.
- تلاش برای رشد ارزش افزوده و مطلوبیت استفاده از مواد معدنی.
- رشد فناوری و به‌کارگیری فنون و روشهای نوین.
- هر زمینه دیگر تأثیرگذار بر بهبود کمی و کیفی فعالیت‌های معدنی.

بازرسی موظف است در موعد مقرر از فعالیت معدنی مورد نظر بازدید کند. مدت هر بازدید برحسب شرایط فعالیت معدنی و زمینه‌های مورد بازرسی، ممکن است از چند ساعت تا چند هفته باشد. بازرسی باید پس از بازدید و کسب اطلاعات لازم، طبق دستورالعمل، فرم‌های مربوط را تکمیل کرده و در فرصت تعیین شده به وزارت صنایع و معادن گزارش کند.

بازرسی حق ندارد تحت هیچ شرایطی وظایف خود را به شخص دیگری محول کند.

بازرسی موظف است از صحت اطلاعات کسب شده و گزارش‌هایی که تنظیم می‌کند اطمینان حاصل نماید و مواردی را که اطلاعات مکتسبه تقریبی و مبتنی بر حدس و گمان است به‌وضوح مشخص و مراتب را عیناً در گزارش‌های خود درج کند.

بازرسی باید موارد قصور فنی یا ایمنی در فعالیت معدنی مورد بازرسی را به‌وضوح در فرم‌ها و گزارش‌های خود درج و مقصر یا مقصران را معرفی کند. البته در هر حال دارنده پروانه عملیات مسئول هرگونه قصور و نقص در رعایت موازین فنی و ایمنی است و معرفی سایر قصورکنندگان توسط بازرسی، رافع مسئولیت وی نخواهد بود.

بازرسی باید برای رفع عیوب و نقایص فعالیت مورد بازدید و همچنین نحوه رفتار با مقصر یا مقصران پیشنهاد خود را در فرم‌ها و گزارش بازرسی ارائه کند.

ارائه گزارش‌های بازرسی و اشاعه اطلاعات مربوط به فعالیت معدنی مورد بازرسی به افراد و مراجعی غیر از آنها که در قرارداد مشخص شده، توسط بازرسی ممنوع است.

بازرسی یا بازرسانی که برای هر واحد اختصاص داده می‌شوند نباید با دارنده پروانه عملیات (یا مدیران ارشد وی) خویشاوندی نزدیک داشته یا به‌گونه‌ای رابطه انتفاعی در واحد مزبور داشته باشند. دریافت هرگونه حق‌الزحمه یا هدیه از دارنده پروانه عملیات یا نماینده وی توسط بازرسی ممنوع است. چنانچه امکانات اقامت و صرف غذا در محل مورد بازدید موجود باشد، استفاده از آنها مجاز است. در طول مدت بازدیدها بازرسی باید مقررات کار مرسوم در واحد را رعایت کند.

بازرسی باید نکات و تذکرات مربوط به ایمنی را در دفتر مخصوص دارنده پروانه عملیات، که سر معدن نگهداری می‌شود، ثبت کند.

۲- اختیارات

اختیارات بازرسی به‌طور کلی شامل موارد زیر است :

- بازدید از تمام محل‌های کار و خدمات، ابزار، تجهیزات و ماشین‌آلات.
- مطالعه و بررسی نقشه‌ها، گزارش‌های فنی، آمارها و اطلاعات فنی.
- مذاکره با هریک از کارکنان و کسب اطلاعات از هر فردی که لازم تشخیص دهد.
- هرنوع اندازه‌گیری، تهیه هرگونه نمونه و انجام هرنوع آزمایشی که مربوط به زمینه بازرسی باشد.
- انجام هرگونه آزمایش مربوط به عملکرد ابزار، تجهیزات و ماشین‌آلات.
- تهیه هر نوع عکس یا فیلم در ارتباط با موضوع مورد بازرسی (با درنظر گرفتن مقررات ایمنی مربوط به عکاسی و فیلمبرداری در معادن گازدار).
- اخذ کپی از نقشه‌های آخرین وضعیت فعالیت معدنی و پیوست کردن به گزارش بازرسی.
- سایر اقداماتی که طبق دستورالعمل‌های فنی برای انجام بازرسی ضرورت داشته باشد.

بازرسی می‌تواند از دارنده پروانه عملیات یا نماینده وی بخواهد تا در مهلت معین نسبت به تهیه نقشه‌های توپوگرافی یا زمین‌شناسی یا معدنی، نمونه‌برداری و انجام آزمایش‌های معین، تهیه و ارائه آمار و گزارش‌های فنی و غیره، که برای انجام بازرسی در زمینه مورد نظر ضرورت داشته باشد، اقدام کند. در این صورت بازرسی موظف است با ارائه نسخه‌ای از درخواست‌های خود، وزارت صنایع و معادن را نیز مطلع سازد.

در موارد خاص به منظور حصول اطمینان از صحت اطلاعات در یک زمینه معین، بازرسی می‌تواند از وزارت صنایع و معادن درخواست کند تا مهندسان متخصص در زمینه مورد نظر نیز همراه وی به محل مورد بازرسی اعزام شوند.

چنانچه بازرسی به منظور بررسی حوادث منجر به فوت یا نقص عضو صورت می‌گیرد، بازرسی می‌تواند نظریه پزشک قانونی یا سایر مراجع ذیصلاح را نیز اخذ و مورد توجه قرار دهد.

در مواردی که دارنده پروانه عملیات یا نماینده وی، بازدید از محلی یا اندازه‌گیری یا انجام آزمایشی را خطرناک تشخیص دهد باید موضوع را کتباً به بازرسی اطلاع دهد و وزارت صنایع و معادن را از موضوع مطلع سازد. در این صورت طبق نظر وزارت صنایع و معادن عمل خواهد شد و چنانچه بازرسی برخلاف نظر وزارت صنایع و معادن، به نظر خود اصرار ورزد، باید مسئولیت عواقب و خسارات حاصل را بپذیرد.

هرگاه در حین بازرسی به تشخیص بازرسی احتمال بروز خطر در کارگاه داده شود، بازرسی مکلف است مراتب را فوراً به صورت کتبی به دارنده پروانه عملیات یا نماینده وی و نیز به رئیس خود (وزارت صنایع و معادن) اطلاع دهد (طبق ماده ۱۰۵ قانون کار) و به‌علاوه باید در دفتری که در سر معدن موجود است نیز موضوع را ثبت کند. در این صورت دارنده پروانه عملیات یا نماینده وی مکلف است فوراً کارگاه را تعطیل و نسبت به اصلاح شرایط و رفع خطر اقدام کند.

بازرسی می‌تواند برای اصلاح و بهبود شرایط کار مهلت تعیین کند. در این صورت باید مراتب را کتباً به دارنده پروانه عملیات یا نماینده وی و نیز به وزارت صنایع و معادن اطلاع دهد. پس از پایان مهلت مقرر، بازرسی می‌تواند بازرسی را تکرار کند و چنانچه شرایط مطلوب حاصل نشده باشد، مراتب را به وزارت صنایع و معادن گزارش کند.

بازرسی می‌تواند در موارد مربوط به ایمنی و بهداشت، کارکنان محل مورد بازدید را راهنمایی کند و در صورت لزوم آموزش دهد ولی غیر از آن حق هیچگونه دخالتی در امور مربوط به فعالیت معدنی مورد بازرسی را ندارد.

بازرسی می‌تواند به درخواست دارنده پروانه عملیات، به تشخیص خود موافقت کند تا برای انجام کار معین و برای مدت معین، پاره‌ای از مقررات فنی یا ایمنی به‌طور مشروط رعایت شود. در این صورت مسئولیت بروز هر نوع حادثه و پیامد، علاوه بر دارنده پروانه عملیات متوجه بازرسی نیز خواهد بود. موافقت بازرسی باید به صورت کتبی و همراه با دلایل کافی باشد و قبل از اجرا به وزارت صنایع و معادن نیز اطلاع داده شود.

۳- انجام بازرسی

- پس از حضور در محل لازم است اقدامات زیر به ترتیب انجام شود :
- تشکیل جلسه با دارنده پروانه یا نماینده وی و تشریح زمینه مورد بازرسی.
 - تنظیم برنامه بازدیدها.
 - بررسی مدارک فنی و نقشه‌ها.
 - بررسی گزارش‌های اقداماتی که طبق دستور آخرین بازرسی انجام شده است.
 - بازدید از کلیه محل‌های فعالیت.
 - انجام اندازه‌گیری‌ها، آزمایش‌ها و نمونه‌برداری‌های مورد نیاز.
 - یادداشت‌برداری و تنظیم فرم‌های مربوط به بازرسی.
 - سایر عملیات مربوط به بازرسی.
- هنگام بازدیدها و عملیات بازرسی، به تشخیص و درخواست بازرس، لازم است که کارکنان فنی و متخصص برحسب مورد، بازرس را همراهی کنند.

۴- پس از بازرسی

- پس از انجام عملیات بازرسی لازم است اقدامات زیر انجام شود:
- تشکیل جلسه با دارنده پروانه عملیات یا نماینده وی و اعلام نتایج بازرسی، اصلاحات ضروری و فوری لازم، آزمایش‌های مورد نیاز و تکالیفی که تا بازرسی بعدی باید انجام شود.
 - ثبت نتایج بازرسی در دفاتر مربوط.
 - تهیه و تسلیم اعلام کتبی به دارنده پروانه عملیات یا نماینده وی، در مواردی که احتمال بروز خطر فوری وجود دارد و لازم است کارگاه تا رفع خطر تعطیل شود، یا در صورت تعیین مهلت برای رفع عیوب و انجام اصلاحات و یا سایر مواردی که در بخش اختیارات بازرس تعریف شده است.
 - تشکیل جلسات با کارکنان در صورت نیاز.
 - تکمیل فرم‌های مربوط به بازرسی و تنظیم گزارش برای ارائه به سازمان صنایع و معادن استان.

تکالیف دارنده پروانه عملیات

- تکالیف دارنده پروانه عملیات یا نماینده او در هنگام بازرسی به شرح زیر است:
- تأمین امکانات اسکان و صرف غذا، چنانچه در محل مورد بازرسی موجود باشد.
 - تأمین وسیله نقلیه برای رفت و آمدهای داخل محدوده عملیات.
 - در اختیار قراردادن کلیه مدارک فنی، نقشه‌ها، آمارها و اطلاعات مورد نیاز.
 - برقراری امکانات بازدید از محل‌های کار، خدمات، تجهیزات و ماشین‌آلات.
 - تأمین البسه ایمنی مناسب برای بازدیدها.
 - تأمین ابزارهای اندازه‌گیری و نمونه‌برداری در صورت موجود بودن.
 - انجام آزمایش‌های مورد نیاز بازرسی در آزمایشگاه‌های مربوط، در صورت وجود.
 - تهیه نقشه‌ها و گزارش‌های مورد نیاز، در صورت درخواست بازرسی.
 - در اختیار قرار دادن کارکنان فنی و مهندسی و کارگران برای همراهی در بازدیدها و پاسخ به پرسش‌های بازرسی.
 - انجام عملیات مورد درخواست بازرسی در حدود معمول و معقول.
 - در اختیار قراردادن امکانات اداری و دفتری، ارتباطات، کامپیوتر و سایر تسهیلات مورد نیاز در حدود معقول.

دارنده پروانه عملیات یا نماینده او حق ندارد:

- از ورود بازرسانی که دارای کارت یا حکم بازرسی هستند، به محدوده عملیات ممانعت کند.
- با بهانه‌جویی، قطع برق، قطع تهویه، قطع مخابرات، متوقف نمودن وسایل نفربری، یا سایر تمهیدات از ورود و بازدید بازرسی به هریک از محل‌های کار جلوگیری یا در بازدید وی اشکال ایجاد کند.
- کارکنان خود را از گفتگو و پاسخ به پرسش‌های بازرسی منع کند.
- از تخصیص افراد آگاه و ماهر برای همراهی با بازرسی خودداری کند.
- در صورت وقوع حادثه منجر به فوت، قبل از انجام بازرسی یا تا سه روز پس از وقوع حادثه، وضعیت محل وقوع حادثه را تغییر دهد.
- اطلاعات نادرست و غیرواقعی در اختیار بازرسی قرار دهد.

چنانچه به تشخیص بازرسی احتمال بروز خطر در کارگاه وجود داشته باشد و بازرسی مراتب را کتباً اعلام کند، دارنده پروانه عملیات یا نماینده وی مکلف است فوراً کارگاه را تعطیل کرده و نسبت به اصلاح شرایط و رفع خطر اقدام کند. همچنین چنانچه بازرسی برای اصلاح و بهبود شرایط کار در موارد مشخص، مهلت تعیین کند، دارنده پروانه عملیات یا نماینده وی موظف است در مهلت مقرر نسبت به رفع عیب و انجام اصلاحات اقدام کند.

مسئولیت هرنوع حادثه‌ای که برای بازرسی در حین عملیات بازرسی واقع شود به‌عهده دارنده پروانه عملیات است.

چنانچه تمام یا بخشی از عملیات، به پیمانکار واگذار شده باشد، کلیه تکالیف دارنده پروانه عملیات عیناً به‌عهده پیمانکار نیز خواهد بود و مراتب باید بطور وضوح در قراردادهای فی‌مابین گنجانده شده باشد. هیچ قراردادی رافع مسئولیت‌های دارنده پروانه عملیات نخواهد بود.